

פרק ב ברכת העושר

מגמה נעלה

שנים רבות חלפו עד שהצליח להוציא לפועל את אהבתו לחסד ולהרוות את נפשו במעשי הטבה והענקה.

הכסף - אותו דבר גשמי שיש בכוחו למלא את הלב בתחושה יהירה ואנוכית ובעמדה של שליטה, כוח וכבוד - דיבר אליו בשפה שונה לחלוטין. הכסף היווה עבורו מקור לאושר ולסיפוק, משום שבאמצעותו יכול היה להגשים את משאלת לבו - לסייע לזולת.

התמורות שחלפו עליו מימי ילדותו, כפי שיסופר להלן, לא שחקו את הרצון להעניק ולהיטיב.

כשנכנס לעולם המסחר ועשה חיל, ריחו המשכר של הכסף, המצליחנות, ההימצאות בחברת אנשי צמרת ואילי הון - כל אלה לא שינו את מגמתו. הוא זכר היטב להיכן הוא חותר ומהי משאת נפשו. לא היה בכוחם של הגלים הקסומים, אך המזויפים, לסחוף אותו אל מחוזות בלתי-רצויים.

בענף החקלאות

מיד כשהגיע לארץ הקודש נשבה בקסמי נופיה. האדמה משכה אותו, והתלמים ציפו ליד מסורה שתטפל בהם, תחרוש ותזרע. באותה עת כבר היה

אשר אנשיל דסקל עם אביו
הרה"ח ר' חיים משה

אחיו הגדול, דודנו אשר אנשיל דסקל, מעורה היטב בענף היהלומים. עשרים שנה קודם לכן הוא ייסד את הענף בארץ.

אל אבינו לא דיברו היהלומים. העבודה החקלאית משכה את לבו. מבין רגבי האדמה הלחים עלו ניחוחות רעננים, התפזרו במרחבים ומילאו את הנפש בתחושה קסומה. הוא בחר להשקיע את כוחו בעבודה במטעים והתמסר מאוד לעבודתו. אפילו בתענית ציבור, ביי"ז בתמוז, בעת שצם והתענה, ישב על הטרקטור עד מוצאי הצום, עבד וחרש את האדמה תחת השמש הקופחת.

מישהו זקוק לעזרה!

כך סיפר אבינו על ימי בחרותו:

הייתה זו שעת ערב. רוח קרירה נשבה על פני המרחבים. ישוב הייתי כהרגלי על הטרקטור וחרשתי במרץ, כשלפתע צדה עיני מחזה בלתי-שגרתי - מכונית שוקעת בבוץ סמוך לפרדס.

'מישהו זקוק לעזרה!' ניתר לבי בקרבי. חדלתי מיד מעבודתי ונסעתי להושיט עזרה. קשרתי את הרכב השוקע לטרקטור, ובמאמץ רב משכתי אותו מהבוץ. הנהג היה נרגש ושפע תודות. הוא גם רצה לשלם לי על טרחתי, אך סירבתי. "איני מעוניין בתשלום על המצווה", אמרתי לו.

המאורע יכול היה להישכח, לולא מה שהתרחש בהשגחה פרטית כשנה לאחר מכן.

היה זה לילה גשום. סיימתי את עבודתי, אך מצאתי את עצמי עומד ובוהה בדיוק באותו מקום שבו חילצתי שנה קודם לכן את הרכב. הייתי חסר אוניס. גשם ניתך עלי, ובגדי היו ספוגים בבוץ. 'אנה אני בא?' חשבתי לעצמי מודאג.

התקדמתי לכיוון הכביש ונעמדתי, ממתין לישועת ה'.

לפתע נעצרה לידי מכונית פאר, ונהגה פנה אלי: "בחור! האם הנך מעוניין בטרמפ?"

היססתי. איך אכנס למכונית המצוחצחת במצבי, והלוא המושבים יתלכלכו?! "לא נעים לי ללכלך את מכוניתך בבוץ..." השבתי במבוכה.

"היכנס. אל תהסס!" קרא אלי הנהג בחביבות מופלגת. "אני מבקש ממך לאפשר לי לקחת אותך מכאן".

הייתי מופתע. תמיהתי גדלה כאשר שאל האיש: "להיכן עליך להגיע? רק אמור! אסיע אותך לכל מקום שתבקש". וכאן הוסיף וגילה את היסודי: "לפני שנה חילצת אותי מהבוץ. אני הוא האיש שגררת את מכוניתו בטרקטור שלך. עכשיו תורי להשיב לך כגמולך..."

פרנסה בזכות האשה

אף על פי שהצליח מאוד בענף החקלאות והיה יושב ראש איגוד נהגי הטרקטורים בארץ, הוא הבין במהרה שמענף זה לא יוכל להתעשר.

למרות אהבתו לחקלאות, הוא עבר למקצוע המשפחה, לענף היהלומים, שבו עסקו שנים רבות אחיו הגדולים, דודנו אשר אנשיל, שכאמור ייסד את הענף בארץ, ודודנו ישראל.

בדיוק בתקופה זו, אשר הייתה גורלית מאוד מבחינתו, התחתן. לא היה זה מקרה שעם תחילת עיסוקו במקצוע חדש, אשר העלה אותו על במתי ההצלחה, בנה את ביתו. "הפרנסה בזכותה של האשה", סח פעמים רבות. ללא ספק, לולא האשה הגדולה הזו לא היה מצליח כפי שהצליח.

אמא תמכה בו ועודדה אותו במסירות נפלאה בכל שנות נישואיהם. בחכמתה הרבה ידעה כיצד לנהל את הבית הגדול, אשר היה תל תלפיות לנצרכים. מלבד זאת הייתה שותפה מלאה לכל מעשי החסד שלו, וכל זאת ללא כל פרסום.

פעמים רבות אמר: "בלעדיה לא הייתי מצליח להתמודד עם כל המטלות שעמהן התמודדתי בחיי".

מעט מגדלותה חרטנו בחתימת הספר, בפרק: 'אשת חיל מי ימצא'. הרבה יותר ממה שכתוב שם היה בה, תנצב"ה.

כל ההתחלות קשות

סיפר אבינו: כשהתחלתי לעבוד בענף היהלומים, הייתה נקודת הפתיחה שלי נמוכה מאוד. את ראשית דרכי עשיתי כמלטש יהלומים, אך לא התכוונתי לדרוך במקום. תמיד שאפתי להתקדם ולהתפתח.

כבר אז הגיתי רעיונות ויוזמות. לדוגמה, רציתי לפתוח בירושלים בית ספר ללימוד מקצוע היהלומים בשיתוף משרד העבודה, שבו אשמש כמנהל. היה זה רעיון מוצלח, שמטרתו הייתה לקדם עובדים מוכשרים ולהרחיב את הענף, אך הרעיון נגזר עקב חוסר שיתוף פעולה מצד משרד העבודה.

שנים נוספות של עבודה יעילה ומסורה חלפו, עד שבשלה בלבי ההחלטה להפוך לעצמאי. שטחתי את הרהורי באוזני ידידים, ולצערי לא קיבלתי מהם רוח גבית מעודדת.

כמו כל יצור אנושי הייתי זקוק לחיזוק בדרך להגשמת משאלותי, אך העידוד לא הגיע. למרות זאת הצלחתי, בסייעתא דשמיא, להתקדם גם ללא סביבה תומכת. בלבי פנימה הרגשתי כי אצליח, וכי הדרך שבחרתי בה היא הנכונה. לא נרתעתי מן המכשולים. המעיינות שנבעו בלבי פנימה, ומעליהם האמונה העזה בבורא הכל יכול - היה בהם די כדי להזרים בי את התעוזה להעפיל במעלה ההר.

כצעד ראשון לוויתי סכום כסף גדול מידידי הרה"ח ר' שמואל זנביל וידר מויז'ניץ. לעולם לא אשכח טובה זו. בכסף שלויתי רכשתי חבילת יהלומים גלם ושקדתי על ליטושם ועיבודם. בסיום העבודה הצעתי את היהלומים למכירה, ואז התברר לי, למגינת לבי, כי טעיתי בחישוב. בצירוף מכשולים נוספים שנערמו בדרכי הפסדתי את הכסף. הייתה זו אכזבה מרה ונוקבת.

האם ראיתי בכך סימן לאזלת יד, לחוסר מקצועיות או לביש מזלי?
בהחלט לא! למרות הכישלון היה ברור לי שכאשר אמשך, אצליח בעזרת ה'.

ברכת כ"ק מרן אדמו"ר ה'אמרי חיים' מויז'ניץ

סיפר המשמש בקודש של כ"ק מרן אדמו"ר ה'אמרי חיים' מויז'ניץ, הרה"ח ר' זלמן לייב וייס:

באותה עת היו מוסדות ויז'ניץ נתונים במצוקה כלכלית.

פניתי אל הרבי וביקשתי ממנו שישפיע פרנסה על אחדים מן החסידים,

וכך יוקל הנטל על המוסדות. ראיתי אצל הרבי מופתים גדולים מאלה; השפעת עשירות הייתה בעבור הרבי דבר קטן...

"האם נראה לך שטרם עשיתי זאת?!" השיב הרבי להפתעתי. "שלוש פעמים השפעת עשירות על חסידי. אמנם הללו זכו בעושר רב, אך שכחו את חובתם להעניק צדקה. הם לא השכילו להתנהל נכון עם כספם".

זמן-מה חלף, ור' שמואל ביקש ממני שאזכיר אותו לברכה אצל הרבי, בעת שתיערך ישיבה בסינדיקט שבלונדון, מהחברות היחידות בעולם אשר בבעלותן מכרות יהלומים. אז יוחלט האם יאשרו לו לקבל 'סייטי' - יהלומים במחיר סיטונאי, החלטה שעושר רב תלוי בה.

נעתרתי לבקשה, אך לבי בל עמי... הלוא באוזני שמעתי מהרבי כי אינו מעוניין להשפיע עושר!

מה מאוד נדהמתי כאשר הגיב הרבי ואמר: "את ר' שמואל אני חפץ לברך בשפע פרנסה. אם יזכה בעושר, בוודאי תהיה לו הבנה נכונה כיצד לנהוג בכסף".

הרבי נשא עליו תפילה, ובסינדיקט אישרו את הבקשה המיוחלת. כדי שברכת הרבי תתקיים, צריך המתברך להיות ראוי לה. ועל כך יעיד הסיפור הבא...

כ"ק מרן אדמו"ר היאמרי חיים' מויז'ניץ

בזכות צדקה במסירות נפש

סיפרה זוגתו של הגאון רבי שלמה ברמן, מראשי ישיבת פוניבז', בתו של מרן הסטייפלר, לבנה הרב יצחק ברמן, על פי מקור מוסמך:

ערב שבת. הכל עוסקים בהכנות לקראת שבת המלכה הקרבה ובאה. חס. הזיעה ניגרת פלגים-פלגים. ר' שמואל מהלך ברחובה של עיר בדרכו לקנות בלוק קרח למקרר לכבוד שבת. כך יוכלו לאחסן את המאכלים, ויהיו לו מים קרים, הנצרכים מאוד בימי הקיץ החמים.

לפתע נעצר. עובר אורח עני מתקרב אליו, פניו עצובות, ומשום-מה הוא בוחר

בר' שמואל כדי לשפוך בפניו את מר לבו: "אין לי פרוטה לקנות אוכל לשבת - לא לחלות, לא ליין, לא לדגים ולא לבשר..."

לבו של ר' שמואל נכמר למשמע הדברים. הוא מוציא מכיסו את הפרוטה האחרונה ומעניקה לעני.

לא יהיו לו מים קרים בשבת למרות החוס הכבד, אבל לעני ולמשפחתו יהיה מה לאכול.

מיד לאחר מכן עלתה קרנו והוא התעשר פלאים, סיימה הרבנית ברמן את סיפורה.

מומחה עולמי לאבני קורטס

יהלומי גלם

אם נחפש את הכלי הגשמי להצלחתו המסחררת, נמצאהו טמון בחושו המיוחד לבדיקת יהלומי גלם הקרויים קורטס - יהלומים בעלי קליפה עבה המקשה על בדיקת איכותם מבחוץ. בכישוריו המיוחדים היה ר' שמואל מביט באבן וחש מה יש בתוכה! הוא קלט את הפוטנציאל הטמון בכל יהלום, ובהתאם לכך החליט האם כדאי לרכוש אותו ובאיזה מחיר.

בשנים ההן, בהיעדר מכשור משוכלל כהיום, היו כישורים אלו יקרי המציאות ומבוקשים ביותר, והם העלוהו בקצב מסחרר על במתי ההצלחה והעשירות המופלגת.

משרד לייצוא בהונג קונג

סיפר אבינו:

בשנות השישים והשבעים היו הרווחים ממכירת יהלומים בחו"ל גדולים ביותר, ולכן פתחתי בהונג קונג שביפן משרד למכירת היהלומים שלי.

בשנת תשכ"ה (1965), כאשר הגעתי לראשונה לחו"ל, הייתי חסר קשרים. איש לא סייע לי ולא פתח בעבורי שערים. גם את השפה האנגלית לא ידעתי! בקורס מזורז בן שלושה שבועות רכשתי את השפה ויצאתי למסע שנמשך

שבעה שבועות. צעיר בן שלושים וארבע הייתי, אנגלית רצוצה בפי. אמצעים אחרים לא היו לי, פרט לביטחון גדול בבורא יתברך.

למרות הכל התחבבתי במהירות על היושבים מולי, ובזמן קצר הצלחתי למצוא מסילות ללבו של כל אחד מהם. במשך שבעה שבועות אלו בניתי מערכת קשרים מסועפת, שהיוותה תשתית לכל שנות פעילותי בענף!

בין היתר פתחתי משרד לייצוא יהלומים בהונג קונג בשותפות עם מר פליישמן, והתחלתי בייצוא אינטנסיבי כבר באותה שנה.

ר' שמואל בהגיעו לחו"ל

פרס 'יצואן מצטיין' תשכ"ז

סיפר מר יוסף פרלמוטר, המפקח הממשלתי על היהלומים במשרד המסחר והתעשייה בשנים ההן:

החל משנת תשכ"ה (1965) מתקיימת בישראל מדי שנה חלוקת פרס 'יצואן מצטיין' בענף היהלומים.

מקבל הפרס בשנה הראשונה היה מר משה שניצר, שנבחר לימים לנשיא בורסת היהלומים. בשנת תשכ"ו (1966) נבחר מר שמחה לוסטיג.

מר דסקל שאף להיבחר כיצואן מצטיין בשנת תשכ"ז (1967). הפרס טמן בחובו פוטנציאל ליצירת קשרים חדשים ואפשרויות קידום נוספות.

לא הייתה זו שאיפת שווא. בעת ההיא הגיע מר דסקל לייצוא בהיקף של מיליון דולר לשנה. אמנם גם אחרים נחלו הצלחות דומות, אבל למר דסקל הייתה שמורה בלבי פינה חמה.

הערכתי אותו מאוד והייתי מעוניין שייבחר, בעיקר בגלל מפעל היהלומים שהקים במושב קוממיות (שעליו יסופר בפרק י"ז). רציתי לעודדו על היוזמה המבורכת. הבנתי שצעיר זה, הכוכב החדש בענף, הנו בעל כשרון מזהיר ובעל פוטנציאל אדיר לשגשוג.

מועמדים נוספים התמודדו על קבלת הפרס, אך אני פעלתי בתוקף למענו. אף איימתי: 'אם מר דסקל לא יקבל את הפרס, איש לא יקבל!'

ואכן, מר דסקל קיבל את הפרס!

ר' שמואל עם מר יוסף פרלמוטר

שנתיים מאז החל בייצוא יהלומים, נבחר לקבלת הפרס היוקרתי. היה זה הישג עצום. אדם בן שלושים ושש, עד לא מכבר חסר כל, בעל נתוני התחלה נמוכים, העפיל על ההר וכבש את הפסגה. הוא עשה, בחסדי ה', את הבלתי-יאימן.

מר דסקל לא שכח להכיר לי על כך טובה כל ימיו, סיים מר פרלמוטר את סיפורו.

עשיר מזן מיוחד

השנים חלפו והביאו בכנפיהן שפע וברכה, שגשוג והצלחה. בשנים תשל"ז (1977) ותשל"ח (1978) נסחרו היהלומים בבורסה במחיר גבוה מאוד. הפער בין מחיר הסחורה, כפי שרכש אותה בסייט, לבין המחיר בבורסה התעצם.

מדי חודש בחודשו הרוויח ר' שמואל הון עתק. עם השנים התקדם ופתח משרד מכירות במנהטן בניהולם של הרה"ח ר' פנחס ניימן מארצות הברית והרה"ח ר' חיים ולצר מקריית ויז'ניץ, בני ברק. בנוסף הקים מפעלים ברחבי הארץ, ובהם העסיק מאות עובדים.

הרווחים האסטרונומיים רוממו את נפשו, כי באמצעותם יכול היה למלא את תאוות נפשו - לתת! מכיסיו שפעו מעיינות צדקה, שהרנינו אלפי לבבות שבורים, הצילו משפחות מקריסה ויהודים רבים מרדת שחת.

במרחק של שנים ניתן לעמוד ולהשתאות מול גדלות נפשו. הכסף לא סנוור את עיניו ולא הגביה את רוחו. על אף היותו גביר אדיר נותרה בעינה ענוותנותו ונמיכות קומתו. בעת פגישה עמו לא יכולת להתרשם כי מולך עומד אדם בעל רכוש כה עצום. דעתו לא הייתה זחוחה עליו, עיניו לא רמו,

והוא לא הילך בגדולות. ר' שמואל הרגיש כשווה בין שווים. האמרה הגורסת כי השבע אינו מרגיש את הרעב פסחה עליו.

עשיר אחד ומיוחד חיבב הרבי

כ"ק מרן האדמו"ר ה'אמרי חיים' מויז'ניץ סלד מאוד ממידת הגאווה, שהיא נחלתם של בעלי ממון רבים. זחיחות דעתם הפריעה לנפשו העדינה. גם את הקמצנות הרחיק מאוד.

"עשיר אחד ומיוחד חיבב הרבי", שח להרב אריה הגר מקריית ויז'ניץ אחד מהקרובים לרבי. "הוא אהבו אהבת נפש. היה זה ר' שמואל דסקל, אשר היווה סמל לעשיר החף לחלוטין מכל אותן מידות מגונות".

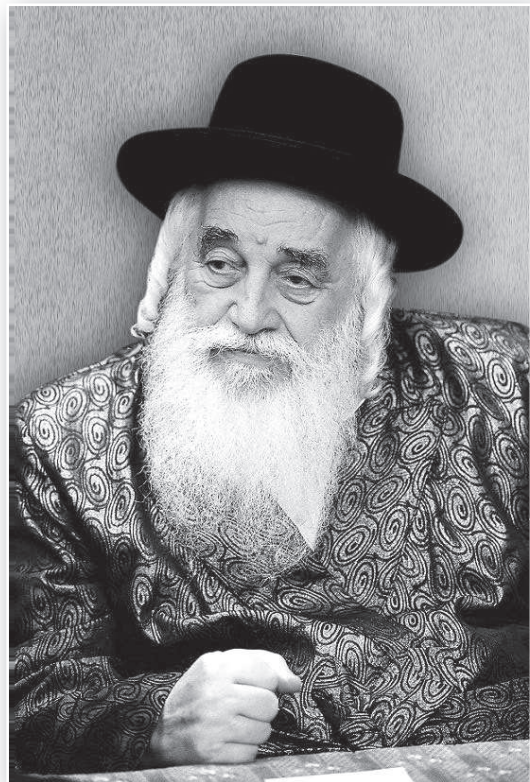
כסף ואמונה

לא בכדי כששוררו בשולחנו הטהור של הרבי ה'אמרי חיים' את השיר באידיש: "אז נישט קיין אמונה צוזאמען מיטן געלט, וואזיעט ארבעטיסטו אויף די וועלט" (אם אין אמונה עם הכסף, על מה הנך עמל בזה העולם) - הפטיר הרבי למשב"ק הרה"ח ר' שמואל שטרן: "סיאיז נישט שמואל דסקל!" (אין הכוונה אליו).

רבי גדול בצדקה וחסד

גם כ"ק מרן אדמו"ר מויז'ניץ ביטא הערכה יוצאת מגדר הרגיל למעשיו הכבירים.

"פעם אחת שוחחתי עם הרבי בשווייץ על מעשי הצדקה של ר' שמואל", העיד הרה"ח ר' בן ציון ויילר, מנהל העסק בבורסה. "נדהמתי לשמוע מפיו הערכה מיוחדת על ר' שמואל הוא רבי גדול

כ"ק מרן אדמו"ר מויז'ניץ

ר' שמואל: 'בן ציון, ישנם רבי'ס בתורה ובחסידות; ר' שמואל הוא רבי גדול בצדקה ובחסד!'"

כ"ק מרן אדמו"ר מויז'ניץ-מונסי

כ"ק מרן אדמו"ר מויז'ניץ-מונסי

"כספים רבים העברתי מידי אביכם לידי הרבי מויז'ניץ-מונסי עבור צדקות גדולות" - סיפר הרה"ח ר' אייזיק אדלר מקריית ויז'ניץ בבני ברק.

"כשנכנסתי אל כ"ק מרן אדמו"ר מויז'ניץ-מונסי ואמרתי לו כי אני חתנו של ר' שמואל דסקל" - סיפר גיסנו הרב יצחק זיידה, מנכ"ל מוסדות ויז'ניץ בבני ברק - הפטיר הרבי: "עמוד החסד!".

לא בכדי היה מכבד את אבינו בכל נישואי ילדיו להיות עד כתובה, כך סיפר לנו הרב הגאון רבי ברוך שמשון הגר, בנו של כ"ק מרן אדמו"ר מויז'ניץ-מונסי.

ברוך ה' שיש לנו שמואל דסקל

חודשים ספורים לפני פטירתו של הרבי ה'אמרי חיים, בזאת חנוכה תשל"ב, התקיים מעמד הנחת אבן הפינה למפעל 'בית לזוגות צעירים'. האווירה הייתה מתוחה. מצב בריאותו הרופף של הרבי לא בישר טוב. כאשר הופיע הרבי במלוא הדרו, השתררה הקלה. לעולם לא נשכח את דבריו הנרגשים, אשר היו כעין דברי פרידה מקהל אנשי שלומנו.

הרבי הודה לה' על העבר, ובבכי נשבר התפלל על העתיד. בין דברי ההודאה על העבר הכריז הרבי:

"ברוך ה' שיש לנו אברכים שעושים למען הציבור, אנשים שפועלים בקום ועשה".

ולסובבים אותו הוסיף: "ב"ה שיש לנו שמואל דסקל!".

כ"ק מרן אדמו"ר ה'אמרי חיים" מניח את אבן הפינה

כ"ק מרן אדמו"ר מסערט ויז'ניץ

קשר נפלא היה לאבינו עם כ"ק מרן אדמו"ר מסערט ויז'ניץ. ולכן היה מקפיד לפני כל שמחה להיכנס אל הקודש פנימה להתברך. פעם אחת לא עלה בידו להיכנס אל הרבי אלא עד יום לפני חתונת בנו, ולמרות טרדותיו הרבות נסע מבני ברק לחיפה להתברך במסירות נפש ממש.

גם עם ראש הישיבה הרה"צ רבי משה הגר היה בידידות מיוחדת, ובשנת תשל"ד נסע עם בניו להשתתף בשבת שבע ברכות פי' ויחי אצל הרבי, כשחיתן ראש הישיבה את בתו עם הרב הגאון רבי מאיר כ"ץ. שנים רבות לאחר מכן עוד היה נרגש מדבקתו של הרבי בשולחנו הטהור.

וכמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם, הרבי החזיר לו אהבה והערכה עד למאוד. וכשנכנסו אל הקודש פנימה הביע הרבי בפנינו את התפעלותו ממידת החסד הגדולה שהייתה באבינו.

כ"ק מרן אדמו"ר מסערט ויז'ניץ

ר' שמואל בחתונת בית סערט ויז'ניץ.

משמאל לימין: כ"ק מרן אדמו"ר מויז'ניץ, החתן הרב הגאון נפתלי ראובן קורנרייך רב אב"ד תל-ציון, כ"ק מרן אדמו"ר מסערט ויז'ניץ, ראש הישיבה הרה"צ רבי משה הגר.